

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VILNIAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ IR NACIONALINĘ ŽEMĖS TARNYBĄ PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

2021 m. gruodžio 2 d. Nr. 4D-2021/1-1130
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje buvo gautas X (toliau vadinama – Pareiškėja) skundas dėl Vilniaus rajono savivaldybės (toliau vadinama – Savivaldybė) administracijos ir Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau vadinama – NŽT) Vilniaus rajono skyriaus (toliau vadinama – Skyrius) tarnautojų netinkamų veiksmų, gavus Pareiškėjos kreipimuisi.

2. Pareiškėja skunde nurodė:

2.1. Buvo kreiptasi į Savivaldybės administraciją, tačiau, tik pagrasinus kreipimusi į Seimo kontrolierių, pakartotiniu atsakymu buvo atsiųstas sodininkų bendrijos (toliau vadinama – SB) „A“ žemės planas, o dėl kitų dokumentų patarta kreiptis į NŽT Skyrių.

2.2. 2021 m. liepos 30 d. raštu kreipėsi į NŽT Skyrių, tačiau atsakymo negauna.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Nustatytos tyrimui reikšmingos aplinkybės

3. Pareiškėjos **2021 m. birželio 3 d.** rašte Savivaldybei rašoma:

„Praeitą šeštadienį, gegužės 29 dieną atvykusi į sodą, pastebėjau, kad Y prie neseniai įsigyto sklypo (<...>) pratempė virvę prie kelio, matyt, iš naujo atlikęs geodezinius matavimus.

Dėl to kelias susiaurėjo ir neatitinka 2009 m. SB „A“ visų sklypų atliktų geodezinių matavimų. Nr. <...> sklypo (buvusi savininkė Z) geodeziniai žemės matavimai taip pat buvo atlikti tais metais. (pridedu SB plano po 2009 m. atliktų geodezinių matavimų nuotrauką su kelių pločiais). Taip pat dėl Y veiksmų siaurinant kelią man bus sunku įvažiuoti į sodą, tuo labiau, kad senajame mano sodo sklypo plane numatytas atsarginis įvažiavimas dabar T, U, Y ir V iniciatyva, su manimi nesuderinus, yra neteisėtai užstatytas bendrojo naudojimo konteineriais, nuo 2020 m. U taip ir neįrengus aikštelės ir teršiant aplinką (šiuo metu dėl neteisėto ir su manim nesuderinto konteinerių pastatymo prie mano sodo sklypo vyksta teismo procesas).

Be to, Y teritorijoje yra valstybės nuosavybėje esantis elektros stulpas, kurį, kaip suprantu, jis planuoja užtvirti. Ant jo yra mano namo elektros skaitiklio dėžė. Prašom paaiškinti, kaip bus galima prie jo prieiti dėl sunaudotos elektros apskaitos, jei elektros stulpas bus paliktas Y teritorijoje. 2009 m. darytų geodezinių matavimų metu prie kito Y namo <...> esantis elektros stulpas nebuvo aptvertas, ir dėl elektros laidų jo kaimynas U (<...>), anot jo, turėjo atitraukti sklypo ribas toliau nuo laidų. Kodėl dabar taip nedaroma?

Praeitais metais U, Y, M, ir naujai atsikraustęs T, praėjus 11 metų po 2009 m. atliktų brangių geodezinių matavimų, staiga man pareiškė, kad mano sklypo ribos neatitinka oficialių ribų. Aš apie tai išgirdau pirmą kartą po 11 metų, nes 2009 m. atliekant geodezinius matavimus dėl sklypo ribų keitimo niekas nieko nesakė ir jokių problemų dėl mano sklypo ribų nebuvo (ne taip, kaip su kitais sklypais). Mano sklypo ribos nepasikeitė ir 1996 m., kai tais metais nusipirkom sklypą. Anot matininko, aš dar galėjau tvorą prie <...> ir buvusios <...> gatvės kampo patraukti arčiau, nes ši gatvė prie kampo yra 5,30 m – 4,80 m pločio (dabar Y bando šį kelią susiaurinti bendro kelio sąskaita), bet netraukiau, nes lengviau pravažiuoti mašinoms, ir palikau nuo SB įsikūrimo pradžios apie 1985 m. suformuoto kelio ribas.

Palyginus oficialiame plane pateiktus atstumus ir atlikus realius matavimus tarp dabar esančių tvorų matyti, kad beveik visi 2009 m. atlikti sklypų matavimai yra netikslūs. V (<...>) ir M (<...>) ribos taip pat padidintos bendro kelio – viešojo intereso – sąskaita. Ir ten kelias yra tik 3,50 m - 3,60 m pločio.

Sprendžiant Y naujai atliktų geodezinių matavimų teisėtumą, prašau man pateikti 2009 metais buvusiai savininkei Z priklausiusio sklypo planą po 2009 m. geodezinių matavimų. Taip pat norėčiau pamatyti ir U (<...>) bei Y (<...>) sklypų planus, nes tarp šių sklypų kelias yra tik 4,20 (plane – 4,11 m). Čia kelias yra daug siauresnis, o jie nuo 2020 m. pradžios nuolatos kerta prie mano tvoros per 30 metų augusius ir prižiūrėtus krūmus dėl, atseit, trukdymo pravažiuoti mašinoms, nors visoje SB „A“ nėra platesnio kelio kaip šis prie mano namo. Kitose vietose vos įmanoma pravažiuoti.

Taip pat prašau pateikti 1984 m. SB „A“ generalinį planą, kuriuo remiantis buvo sukurta ši SB ir privatizuoti sklypai.

Be to, prašau paaiškinti, kokiais teisės aktais remiantis Y keičia prieš 36 metus susiformavusio kelio ribas, kai kitur šioje ir kitose gretimose bendrijose per kelis dešimtmečius susiformavusios kelių ribos nėra keičiamos.

Dar kartą prašau pagal nustatytus terminus pateikti visus susijusius dokumentus ir atsakyti į pateiktus klausimus, nes kitaip būsiu priversta kreiptis į kitas institucijas.“

4. Savivaldybės administracijos **2021 m. liepos 1 d.** rašte Nr. A33(l)-5626 Pareiškėjai rašoma: „Išnagrinėję Jūsų 2021 m. birželio 3 d. prašymą, pateikiame ištrauką iš kolektyvinio sodo „A“ išplanavimo ir užstatymo korektūros brėžinio M:1000.

Savivaldybės administracijai nėra suteikta teisė aiškinti įstatymų ir kitų teisės aktų, todėl šiame rašte pateikiama tik turima kolektyvinio sodo „A“ archyvinė medžiaga.

PRIDEDAMA. 1 lapas.“

5. Pareiškėjos **2021 m. liepos 8 d.** rašte Savivaldybės administracijos direktorei rašoma:

„2021 m. birželio 3 d. kreipiausi į Savivaldybės administraciją su prašymu, kuriuo prašiau: (i) man pateikti SB „A“ sklypų, esančių adresais <...>, <...> ir <...>, planus po 2009 m. atliktų geodezinių matavimų; (ii) man pateikti 1984 m. SB „A“ generalinį planą, kuriuo remiantis buvo sukurta ši SB ir privatizuoti sklypai; (iii) paaiškinti, kokiais teisės aktais remiantis Y keičia prieš 36 metus susiformavusio kelio ribas, kai kitur šioje ir kitose gretimose bendrijose per kelis dešimtmečius susiformavusios kelių ribos nėra keičiamos.

2021 m. liepos 1 d. raštu Nr. A33(l)-5626 Savivaldybės administracija man pateikė ištrauką iš kolektyvinio sodo „A“ išplanavimo ir užstatymo korektūros brėžinio M:1000 bei nurodė, kad Savivaldybei nėra suteikta teisė aiškinti įstatymų ir kitų teisės aktų.

Kadangi SB „A“ kelias prie mano sklypo dėl Y sklypo atliktų naujų kadastrinių matavimų yra akivaizdžiai siaurinamas ir neatitinka 2009 metais atliktų dabar Y priklausančio sklypo kadastrinių matavimų, Jūsų atsakymas manęs netenkina, nes Jūs nepateikėte šių prašytų dokumentų bei informacijos:

1) 1984 m. SB „A“ generalinio plano, kuriuo remiantis buvo sukurta ši SB ir privatizuoti sklypai, kopijos;

2) SB „A“ sklypų, esančių adresais <...>, <...> ir <...> planų po 2009 m. atliktų geodezinių

matavimų;

3) nenurodėte, kokie teisės aktai reglamentuoja prieš 36 metus susiformavusio kelio ribų keitimą.

Aš savo 2021 m. birželio 3 d. prašyme neprašiau Jūsų aiškinti teisės aktų, o prašiau man nurodyti, kokiais teisės aktais remiantis Y turi teisę keisti prieš 36 metus susiformavusio kelio ribas.

Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 6 str. 1 d. 1 punktą nustato, jog pareiškėjui turi būti pateikti visi pagal teisės aktus teiktini jo prašymo turinį atitinkantys dokumentai, o to paties įstatymo 6 str. 1 d. 2 punktą nustato, jog pareiškėjui teikiami dokumentai turi atitikti institucijos disponuojamus dokumentus.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau vadinama – LVAT) savo praktikoje laikosi pozicijos, jog *gero administravimo principas reikalauja, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, veiktų rūpestingai ir atidžiai, taip pat užtikrintų, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Šis principas supponuoja taip pat tai, kad viešojo administravimo subjektas turi pareigą pateikti suinteresuotam asmeniui objektyvią ir teisingą informaciją jį dominančiu klausimu* (LVAT 2015 m. birželio 26 d. nutartis, priimta administracinėje byloje Nr. eA-2142-624/2015).

Kartu tikslindama savo 2021 m. birželio 3 d. prašymą papildomai prašau Jūsų pateikti man SB „A“ sklypo, esančio adresu <...> (savininkas – Y) sklypo planą po 2021 m. atliktų geodezinių matavimų (mano žiniomis šie matavimai buvo atlikti).

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, reikalauju Jūsų pateikti man visus mano prašymuose nurodytus dokumentus arba raštu aiškiai man patvirtinti, kad Savivaldybės žinioje visų ar dalies konkrečių mano prašomų pateikti dokumentų nėra.

Negavusi išsamaus atsakymo į savo raštą laikysiu, jog Savivaldybės administracijos veiksmuose atsakant į mano pateikiamus raštus yra biurokratizmo (kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 2 str. 1 d.) požymių ir pateiksiu Seimo kontrolieriui skundą dėl Jūsų institucijos vykdomo biurokratizmo. [...].“

6. Savivaldybės administracijos **2021 m. liepos 29 d.** rašte Nr. A33(1)-6487 Pareiškėjai rašoma:

„Atsakydami į Jūsų 2021 m. liepos 8 d. reikalavimą patikslinti 2021 m. liepos 1 d. atsakymą Nr. A33(1)-5626 į 2021 m. birželio 3 d. pareiškimą Nr. A34(1)-4539, informuojame, kad Savivaldybėje nėra saugomi visi SB žemės sklypų planai ar privačių asmenų atliktų kadastrinių matavimų bylos. **Siūlome šiuos dokumentus gauti iš juos užsakiusių privačių asmenų, kadastrinių bylų rengėjų arba kadastrinių bylų tikrintojų – NŽT Skyriaus.**

Pagal Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo 6 str. 3 d., ženklinant SB teritorijoje esančio žemės sklypo, kuris ribojasi su bendrojo naudojimo žeme, ribas vietovėje, teisės aktų nustatyta tvarka kviečiamas dalyvauti SB pirmininkas ar SB valdybos įgaliotas atstovas. Siūlome pasiteirauti dokumentų ir pas SB pirmininką.

Atsakydami į Jūsų klausimą, kokiais teisės aktais remiantis asmuo gali keisti kelio (toliau – Kelias) ribas, informuojame, kad **negalime įvertinti Kelio statuso ir imtis priemonių Kelio riboms tvarkyti, nes šis Kelias nėra Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašė.**

Remiantis Kelių įstatymo 3 str. 3 d., vietinės reikšmės keliai skirstomi į viešuosius kelių ir į vidaus kelių. Viešieji keliai tai keliai, jungiantys rajoninius kelių, gyvenamąsias vietas, sąvartynus, rekreacijos objektus, lankomus gamtos, kultūros paminklus, taip pat gatvės gyvenamosiose vietovėse, jungiamieji ir kiti keliai, nepriskirti valstybinės reikšmės keliams (Kelių įstatymo 3 str. 3 d. 1 p.). Kelių įstatymo 3 str. 3 d. 2 p. numato, kad vidaus keliai – tai fizinių ar juridinių asmenų, kitų organizacijų, jų padalinių reikmėms naudojami keliai (miškų, nacionalinių parkų, valstybės saugomų teritorijų, pasienio, karjerų, privažiavimo prie hidrotechninių įrenginių, ribotų teritorijų – kiemų keliai ir visi kiti keliai, nepriskirti viešiesiems keliams).

Kelių įstatymo 5 str. 4 d. numato, kad vietinės reikšmės kelių projektavimo, tiesimo, statybos, rekonstravimo, taisymo (remonto) ir priežiūros užsakovo funkcijas vykdo jų savininkai ir (ar) valdytojai. To paties įstatymo 4 str. 3 d. numato, kad vietinės reikšmės viešieji keliai ir gatvės

nuosavybės teise priklauso savivaldybėms, o vidaus keliai – valstybei, savivaldybėms, kitiems juridiniams ir (ar) fiziniams asmenims.

Savivaldybė prižiūri tik tuos vietinės reikšmės kelius, kurie yra įtraukti į vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą. Vietinės reikšmės kelių sąrašus tvirtina savivaldybių tarybos (Kelių įstatymo 6 str. 4 d.). Šiais metais Savivaldybės tarybos 2021 m. vasario 26 d. sprendimu Nr. T3-54 buvo atnaujintas Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašas. **Jūsų prašyme minėtas Kelias nėra įtrauktas į Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą, todėl Savivaldybės administracija negali dėl jo pasisakyti.**

Pagal Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo 3 str. 1 d., SB – tai atskiras juridinis asmuo, nepavaldus ir neatskaitingas Savivaldybės administracijai. **SB teritorijose esantys keliai, neperimti savivaldybių, yra visų sodininkų bendras turtas** (Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo 7 str. 1 d.).

Bendra taisyklė, įtvirtinta Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.263 str., numato: *„Kiekvienas asmuo turi pareigą laikytis tokio elgesio taisyklių, kad savo veiksmais (veikimu, neveikimu) nepadarytų kitam asmeniui žalos. Žalą, padarytą asmeniui, turtui, o įstatymų numatytais atvejais – ir neturtinę žalą privalo visiškai atlyginti atsakingas asmuo.“*

Pagal Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo 7 str. 8 d., sodininkai ir kiti asmenys, padarę žalą SB, atsako ir atlygina nuostolius įstatymų nustatyta tvarka. To paties įstatymo 6 str. 6 d. numato, kad sodo sklype vykdoma statyba turi nepažeisti trečiųjų asmenų teisėtų interesų.

Taigi, žalą, padarytą Keliui, turėtų atlyginti tas asmuo, kuris ją ir padarė. Šis klausimas turėtų būti svarstomas Jūsų SB.

Objektų kadastro duomenų nustatymą ir keitimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymas. Savivaldybei nėra suteikti įgaliojimai dalyvauti privačių asmenų nekilnojamojo turto duomenų nustatymo procese.

Kadastrinius matavimus, kadastrinių matavimų bylas gali tikrinti NŽT. Tai numato Nekilnojamojo turto kadastro duomenų bylos tikrinimo taisyklės, patvirtintos NŽT direktoriaus 2009 m. rugsėjo 3 d. įsakymu Nr. 1P-98. Savivaldybei nėra suteikti įgaliojimai vertinti kadastrinių matavimų ar kadastrinių matavimų bylų teisėtumo. Siūlome kreiptis į NŽT dėl kadastrinių matavimų teisėtumo.

Visus šiame atsakyme nurodytus teisės aktus galite rasti ir su jais susipažinti Teisės aktų registre — www.e-tar.lt.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 26 str. 1 d. ir 29 str. 1 d., šis atsakymas gali būti skundžiamas pasirinktinai Lietuvos administracinių ginčų komisijai [...] ar Vilniaus apygardos administraciniam teismui [...] per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos.“

7. Savivaldybės administracija Seimo kontrolierių informavo:

„Išnagrinėję Jūsų pateiktą raštą dėl SB „A“, informuojame, kad pagal Sodininkų bendrijų įstatymo, kuris buvo priimtas 2003 m. gruodžio 18 d., 2 str. 3 d.: „Mėgėjiško sodo teritorija - teisės aktu mėgėjiškai sodininkystei skirta, pagal žemėtvarkos projektą arba kitą teritorijų planavimo dokumentą suformuota teritorija, suskirstyta į individualius sodo sklypus ir bendrojo naudojimo žemę (rekreacijai ir kitoms reikmėms)“. 1992-04-23 Vilniaus miesto valdybos urbanistikos ir architektūros skyrius SB „A“, atsižvelgdamas į Vilniaus miesto vykdomojo komiteto 1981 m. gegužės 29 d. potvarkį Nr. 224, išdavė žemės naudojimo teisės aktą Nr. 033, skirtą 85915 kv. m žemės plotui, esančiam Vilniaus rajone, Sudervėje. Sodininkų bendrijų įstatymo 3 str. 1 d. pateiktas SB sampratos apibrėžimas: „Sodininkų bendrija (toliau - bendrija) yra atitinkamo administracinio vieneto bendruomenės dalis, visapusiškai plėtojanti mėgėjišką sodininkystę, puoselėjanti ir tausojanti gamtą ir kraštovaizdį. Bendrija yra ribotos civilinės atsakomybės pelno nesiekiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas - įgyvendinti sodininkų bendrąsias teises ir pareigas, susijusias su mėgėjiško sodo teritorijos ir joje esančių bendrojo naudojimo objektų valdymu, priežiūra ir naudojimu.“ Bendrijos savarankiškumą patvirtina ir 1992-05-29 įregistruoti Vilniaus rajono valdyboje Įstatai Nr. 681.

Sodininkų įstatymo 6 str. nurodyta, kad „Mėgėjiško sodo teritoriją sudaro sodininkų naudojama nuosavybės ar kitomis teisėmis valdomų sklypų ir bendrojo naudojimo žemė, kuri teisės aktais buvo skirta mėgėjiškai sodininkystei plėtoti (kolektyviniams sodams steigti) arba priskirta pagal vėliau patikslintą bendrijos teritorijos žemėtvarkos projektą ar kitą teritorijų planavimo dokumentą. Bendrojo naudojimo žemę bendrijos gali nuomoti ar išsipirkti iš valstybės. Taip pat, kad „Mėgėjiško sodo teritorijoje žemės sklypai formuojami ir pertvarkomi pagal žemėtvarkos projektą ar kitą teritorijų planavimo dokumentą Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka“. **Pateikiame 1992 metais patikslintą SB „A“ gen. planą, kuris buvo patvirtintas bendrijos pirmininko ir Žemėtvarkos tarnybos vyriausiojo žemėtvarkininko parašais.**

Informuojame, kad tai vienintelis planas, saugomas Savivaldybės administracijos architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus archyve. Šis dokumentas nebuvo patvirtintas Savivaldybės teisės aktu ir nėra teritorijų planavimo dokumentas bei nėra registruotas Teritorijų planavimo dokumentų registre.

Pagal šiuo metu galiojančią Sodininkų įstatymo 2 str. 5 d.: „Mėgėjų sodo teritorija - savivaldybės ar jos dalies bendrojo plano sprendiniuose pažymėta, išskyrus atvejus, kol savivaldybės ar jos dalies bendrasis planas nėra parengtas, teisės aktu mėgėjų sodininkystei skirta teritorija, suformuota pagal žemės valdos projektą ar teritorijų planavimo dokumentą ir suskirstyta į sodininkų ir kitų asmenų nuosavybės ar kitomis teisėmis valdomus sodo sklypus ir bendrojo naudojimo žemę (rekreacijai ir kitoms reikmėms)“. Pateikiame ištrauką iš Savivaldybės bendrojo plano, kuriame nurodytos SB teritorijos.

Pagal Sodininkų įstatymo 6 str. nuostatas mėgėjų sodo teritorijoje žemės sklypai formuojami ir pertvarkomi pagal žemės valdos projektą ar teritorijų planavimo dokumentą Žemės įstatymo ar Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka. Sodininkų įstatymo 6 str. 8 d. nurodoma, kad mėgėjų sodo teritorija ir keliai (gatvės) turi būti tvarkomi taip, kad prireikus į mėgėjų sodo teritoriją atlikti pareigų specialiosiomis transporto priemonėmis galėtų patekti priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo, policijos, greitosios medicinos pagalbos ir kitų specialiųjų tarnybų darbuotojai. Mėgėjų sodo teritorijos bendrojo naudojimo žemėje inicijuojant naujų žemės sklypų, kurie bus naudojami keliams, formavimą, vidaus kelių (gatvių) minimalus plotis negali būti mažesnis kaip 4,5 m ir gali sutapti su važiuojamosios dalies pločiu. Bendrijos bendrojo naudojimo žemėje esantys žemės sklypai su juose esančiais keliais (gatvėmis) ir (ar) kelių juostomis bendrijų iniciatyva (bendrijos susirinkimo sprendimu) Vyriausybės patvirtintose Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis perduodami savivaldybėms. Bendrijų pirmininkai su savivaldybėmis pasirašo ketinimo protokolus dėl savivaldybėms perduotinų kelių (gatvių) užimamų žemės sklypų suformavimui, perdavimui ir perėmimui reikalingų parengiamųjų darbų atlikimo sąlygų.“

8. Pareiškėjos **2021 m. liepos 30 d.** kreipimesi NŽT Skyriui rašoma:

„Šių metų gegužės 29 dieną atvykusi į sodą, pastebėjau, kad Y prie neseniai įsigyto sklypo (<...>) pratempė virvę prie kelio, matyt, iš naujo atlikęs geodezinius matavimus.

Dėl to **kelias susiaurėjo ir neatitinka 2009 m. SB „A“ visų sklypų atliktų geodezinių matavimų.** Nr. <...> sklypo (buvusi savininkė Z) geodeziniai žemės matavimai taip pat buvo atlikti tais metais, (pridedu SB plano po 2009 m. atliktų geodezinių matavimų nuotrauką su kelių pločiais). Taip pat dėl Y veiksmų siaurinant kelią man bus sunku įvažiuoti į sodą, tuo labiau, kad senajame mano sodo sklypo plane numatytas atsarginis įvažiavimas dabar, T, U, Y ir V iniciatyva, su manim nesuderinus, yra neteisėtai užstatytas bendrojo naudojimo konteineriais, nuo 2020 m. U taip ir neįrengus aikštelės ir teršiant aplinką (šiuo metu dėl neteisėto ir su manim nesuderinto konteinerių pastatymo prie mano sodo sklypo vyksta teismo procesas).

Be to, Y teritorijoje **yra valstybės nuosavybėje esantis elektros stulpas**, kurį, kaip suprantu, jis planuoja užtvirti. Ant jo yra mano namo elektros skaitiklio dėžė. **Prašom paaiškinti, kaip bus galima prie jo prieiti dėl sunaudotos elektros apskaitos, jei elektros stulpas bus paliktas Y teritorijoje.** 2009 m. darytų geodezinių matavimų metu prie kito Y namo <...> esantis elektros

stulpas nebuvo aptvertas, ir dėl elektros laidų jo kaimynas U (<...>), anot jo, **turėjo atitraukti sklypo ribas toliau nuo laidų. Kodėl dabar taip nedaroma?**

Praeitais metais U, Y, M, ir naujai atsikraustęs T, praėjus 11 metų po 2009 m. atliktų brangių geodezinių matavimų, staiga man pareiškė, kad mano sklypo ribos neatitinka oficialių ribų. **Aš apie tai išgirdau pirmą kartą po 11 metų, nes 2009 m. atliekant geodezinius matavimus dėl sklypo ribų keitimo niekas nieko nesakė ir jokių problemų dėl mano sklypo ribų nebuvo** (ne taip, kaip su kitais sklypais). Mano sklypo ribos nepasikeitė ir 1996 m., kai tais metais nusipirkom sklypą. Anot matininko, aš dar galėjau tvorą prie <...> ir buvusios <...> gatvės kampo patraukti arčiau, nes ši gatvė prie kampo yra 5,30 m – 4,80 m pločio (**dabar Y bando šį kelią susiaurinti bendro kelio sąskaita**), bet netraukiau, nes lengviau pravažiuoti mašinoms, **ir palikau nuo SB įsikūrimo pradžios apie 1985 m. suformuoto kelio ribas.**

Palyginus oficialiame plane pateiktus atstumus ir atlikus realius matavimus tarp dabar esančių tvorų matyti, kad beveik visi 2009 m. atlikti sklypų matavimai yra netikslūs. V (<...>) ir M (<...>) ribos taip pat padidintos bendro kelio – viešojo intereso – sąskaita. Ir ten kelias yra tik 3,50 m - 3,60 m pločio.

Kadangi SB „A“ kelias prie mano sklypo dėl Y sklypo atliktų naujų kadastrinių matavimų yra akivaizdžiai siaurinamas ir neatitinka 2009 metais atliktų dabar Y priklausančio sklypo kadastrinių matavimų, prašau man pateikti:

1) 1984 m. SB „A“ generalinio plano, kuriuo remiantis buvo sukurta ši SB ir privatizuoti sklypai, kopiją;

2) SB „A“ sklypų, esančių adresais <...>, Nr. <...> ir Nr. <...> planus po 2009 m. atliktų geodezinių matavimų;

3) SB „A“ sklypo, esančio adresu <...> (savininkas – Y) sklypo planą po 2021 m. atliktų geodezinių matavimų (mano žiniomis, šie matavimai buvo atlikti).

Taip pat prašau nurodyti, kokiais teisės aktais remiantis A turi teisę keisti prieš 36 metus susiformavusio kelio ribas ir kokiais teisės aktais remiantis aš galėsiu priėti prie Y sklype esančio mano elektros skaitiklio?

Primenu, kad Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 6 str. 1 d. 1 punktą nustato, jog pareiškėjui turi būti pateikti visi pagal teisės aktus teiktini jo prašymo turinį atitinkantys dokumentai, o to paties įstatymo 6 str. 1 d. 2 punktą nustato, jog pareiškėjui teikiami dokumentai turi atitikti institucijos disponuojamus dokumentus.

Laukiu išsamaus atsakymo į savo raštą pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme numatytus terminus.“

9. Seimo kontrolierius 2021 m. rugsėjo 30 d. raštu kreipėsi į NŽT, prašydamas pateikti informaciją dėl atsakymo į Pareiškėjos 2021 m. liepos 30 d. kreipimąsi nepateikimą.

10. NŽT Skyriaus 2021 m. spalio 7 d. rašte Nr. 48SD-15576-(14.48.104.) Pareiškėjai rašoma: „NŽT Skyrius 2021 m. rugpjūčio 2 d. gavo Jūsų 2021 m. liepos 30 d. pareiškimą (dokumentų valdymo sistemoje pareiškimas registruotas 2021 m. rugpjūčio 2 d., Nr. 48FP-5858) dėl naujai atliktų žemės sklypo (kadastro Nr. <...>), esančio <...>, Sudervės sen., Vilniaus r., kadastrinių matavimų bei informacijos ir dokumentų pateikimo.

Žemės sklypų kadastrinių matavimų atlikimo tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai), bei Nekilnojamojo turto objektų kadastrinių matavimų ir kadastro duomenų surinkimo ir tikslinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 522 „Dėl nekilnojamojo turto objektų kadastrinių matavimų ir kadastro duomenų surinkimo bei tikslinimo taisyklių“ (toliau – Taisyklės).

Taisyklių 6 punkte nurodyta, kad kadastriniai matavimai atliekami pagal teritorijų planavimo detaliuosius, specialiuosius planus, institucijų atsakingų už žemės sklypų formavimo valstybinėje

žemėje organizavimą, patvirtintus žemės sklypų planus, naudojant topografinius planus bei kitą geodezinę ir topografinę medžiagą.

Pagal Nuostatų 21 punktą žemės sklypo ribos tarp ribų posūkio taškų, įskaitant tas, kurios ribojasi su natūraliais kontūrais, turi sudaryti vieną uždarą kontūrą, pagal kurio ribų posūkio taškų koordinatas apskaičiuojamas žemės sklypo plotas. Žemės sklypo plotas, apskaičiuotas nustačius nekilnojamojo daikto kadastro duomenis, atliekant kadastrinius matavimus tomis pačiomis ribomis naudojant tikslesnes nei ankstesnių matavimų priemones, gali skirtis nuo Nekilnojamojo turto registre įregistruoto žemės sklypo ploto arba teritorijų planavimo dokumente suprojektuoto, bet neįregistruoto Nekilnojamojo turto registre žemės sklypo ploto ne daugiau kaip maksimali leistina (ribinė) ploto paklaida, nurodyta šių Nuostatų 1 priede.

Nuostatų 32 punkte nurodyta, kad nekilnojamojo daikto kadastro duomenų nustatymo metu nustatomos ir riboženkliais paženklinamos (jeigu anksčiau tai nebuvo atlikta) žemės sklypo ribos arba atstatomi sunaikinti anksčiau paženklintų žemės sklypo ribų riboženkliai. Žemės sklypo ribos vietovėje paženklinamos dalyvaujant žemės sklypo savininkui (esamajam arba būsimajam) arba jo įgaliotiems asmenims (toliau vadinama – kviestiniai asmenys). Šiame punkte taip pat nurodyta, kad paženklus žemės sklypo ribas, surašomas žemės sklypo ribų paženkinimo-parodymo aktas. Aktą pasirašo dalyvavusieji paženkinant žemės sklypo ribas asmenys, vykdytojas ir užsakovas arba jo įgaliotas asmuo. Kviestiniams asmenims pareiškus pastabų raštu ar žodžiu, vykdytojas pagal Nekilnojamojo turto registre įregistruotų žemės sklypų (matuojamojo ir su juo nesiribojančių žemės sklypų) suformavimo dokumentus išnagrinėja pastabas ir per 5 darbo dienas priima sprendimą dėl būtinumo patikslinti žemės sklypų ribų posūkio taškų ir riboženklų padėtis. Dėl pateiktų pastabų kadastriniai matavimai nestabdomi.

Informuojame, kad **Jūsų minėtiems žemės sklypams (kadastro Nr. <...>, Nr. <...> ir Nr. <...>), esantiems <...>, Sudervės sen., Vilniaus r., yra atlikti kadastriniai matavimai, kurių ribos pažymėtos kadastro žemėlapyje. Patikrinus žemės sklypo (kadastro Nr. <...>), esančio <...>, Sudervės sen., Vilniaus r., kadastrinių matavimų bylą, nustatyta, kad žemės sklypo plane elektros stulpas nebuvo pažymėtas.** Taip pat pažymime, kad NŽT Skyrius neturi informacijos apie žemės sklypui (kadastro Nr. <...>) naujai atliktus kadastrinius matavimus.

Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymo 3 straipsnio 4 dalyje ir Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo 4 straipsnyje įtvirtinta nuostata, kad Nekilnojamojo turto kadastrė ir Nekilnojamojo turto registre įrašyti duomenys nuo jų įrašymo laikomi teisingais ir išsamiais, kol jie nepakeisti arba nenuginčyti įstatymų nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 5 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad kiekvienas suinteresuotas asmuo turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas.

Paaškiname, kad **kelio – <...> gatvės plotis tarp žemės sklypų (kadastro Nr. <...> ir Nr. <...>, Nr. <...> ir Nr. <...> bei Nr. <...> ir Nr. <...>) SB „A“ generaliniame plane nepažymėtas.** Įvertinus SB „A“ generalinį planą, kadastro žemėlapi ir minėtų žemės sklypų (kadastro Nr. <...>, Nr. <...> ir Nr. <...>) kadastrinių matavimų planus, matyti, kad kelio plotis kinta nuo 3,90 m iki 6,80 m.

Atkreiptinas Jūsų dėmesys, kad NŽT Skyriaus specialistai, vykdydami žemės naudojimo valstybinę kontrolę ir 2020 m. spalio 6 d. patikrinę Jums priklausančio žemės sklypo (kadastro Nr. <...>), esančio Vilniaus r., Sudervės sen., <...>, naudojimą, nustatė, kad minėto žemės sklypo (kadastro Nr. <...>, adresu Vilniaus r. sav., Sudervės sen., <...>, tvoros ir želdiniai įsiterpia į laisvą valstybinę žemę (kelią) ir užima 0,0084 ha valstybinės žemės ploto, kas objektyviai atitinka Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 110 straipsnio 1 dalyje numatyto administracinio nusižengimo (savavališko žemės užėmimo) požymius. Atlikus minėtų žemės sklypų patikrinimą surašytas 2020 m. spalio 6 d. žemės naudojimo patikrinimo aktas Nr. 48ŽN-386-(14.48.78.). Informacija apie patikrinimo rezultatus Jums buvo pateikta NŽT Skyriaus 2021 m. liepos 13 d. raštu Nr. 48SD-10917-(14.48.136 E.) „Dėl nustatyto žemės naudojimo tvarkos pažeidimo ir šaukimo atvykti.“

Dėl dokumentų pateikimo paaškiname, kad Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš

valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 18 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad jeigu pareiškėjas prašo dokumentų, kurių tam tikra dalis priklauso dokumentams, nustatytiems šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje, teikiama tik ta dokumentų dalis, kuri nėra nustatyta šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje. Minėto įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 6 punkte nustatyta, kad šis įstatymas netaikomas dokumentų, kurių teikimas nėra draudžiamas, daliai, kurią sudaro asmens duomenys, kurių pakartotinis naudojimas nėra suderinamas su norminiais teisės aktais, susijusiais su asmens duomenų tvarkymu.

Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (EU) 2016/679 (toliau – BDAR) 4 straipsnio 1 dalis nustato, kad asmens duomenys – bet kokia informacija apie fizinį asmenį, kurio tapatybė nustatyta arba kurio tapatybę galima nustatyti (duomenų subjektas); fizinis asmuo, kurio tapatybę galima nustatyti, yra asmuo, kurio tapatybę tiesiogiai arba netiesiogiai galima nustatyti, visų pirma pagal identifikatorių, kaip antai vardą ir pavardę, asmens identifikavimo numerį, buvimo vietos duomenis ir interneto identifikatorių arba pagal vieną ar kelis to fizinio asmens fizinės, fiziologinės, genetinės, psichinės, ekonominės, kultūrinės ar socialinės tapatybės požymius.

Remiantis BDAR 15 straipsnio 1 dalimi, duomenų subjektui galima teikti jo paties duomenis, kai duomenų subjektas aiškiai nurodo teikimo ir gavimo teisinius pagrindus ir dėl kokios informacijos ar duomenų tvarkymo veiklos pateiktas prašymas. BDAR preambulės 39 punkte ir 5 straipsnio 1 dalies f punkte nustatyta, kad asmens duomenys turėtų būti tvarkomi taip, kad būtų užtikrintas tinkamas asmens duomenų saugumas ir konfidencialumas, todėl asmens duomenų atskleidimas ir perdavimas tretiesiems asmenims pažeistų BDAR apibrėžiamus asmens duomenų apsaugos principus ir galėtų pakenkti fizinio asmens teisėms ir laisvėms.

Atsižvelgiant į tai, kad Jūsų pateiktas pareiškimas neatitinka aukščiau nurodytų sąlygų, **pareiškimas dėl dalies dokumentų pateikimo yra netenkinamas. Atsakydami į Jūsų pareiškimą, pateikiame SB „A“ generalinio plano kopiją. Pažymime, kad sodininkų bendrijų generaliniai planai yra saugomi Savivaldybėje.**

Atsiprašome, kad dėl didelio darbo krūvio ir atostogų meto, Jūsų prašymas nebuvo išnagrinėtas teisės aktų nustatytais terminais.

Prireikus daugiau informacijos Jums gali suteikti NŽT Skyriaus vyriausioji specialistė [...].

Šis raštas ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijai Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka arba administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

11. NŽT Seimo kontrolierių informavo:

„[...]“

NŽT Skyrius 2021 m. rugpjūčio 2 d. gavo Pareiškėjos 2021 m. liepos 30 d. prašymą dėl SB „A“ susiaurėjusio gatvės pločio dėl galimai netinkamai atliktų žemės sklypo (kadastro Nr. <...>) kadastrinių matavimų. Pareiškėjos 2021 m. liepos 30 d. prašyme buvo papildomai prašoma pateikti SB „A“ generalinį planą bei žemės sklypų (kadastro Nr. <...>, Nr. <...>, Nr. <...>) kadastrinių matavimų metu parengtus žemės sklypų planus.

[...]“

NŽT Skyriaus vedėjui pavedėme atlikti faktinių duomenų patikrinimą vietovėje ir įvertinti, ar Pareiškėja turi galimybę naudotis Jai nuosavybės teise priklausančiu turtu, esančiu kitame žemės sklype, t. y. patekti prie elektros stulpo, šalia kurio, pasak Pareiškėjos, yra Jai priklausančias elektros skaitiklis. Taip pat NŽT Skyriaus vedėjui pavedėme įvertinti šio faktinių duomenų patikrinimo vietovėje rezultatus bei Pareiškėjos skundo nagrinėjimo metu nustatytus faktus [...].“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

12. Lietuvos Respublikos Konstitucijos

5 straipsnis:

„[...] Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.“

13. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo:

3 straipsnis. Pagrindiniai valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai

„1. Pagrindiniai valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai yra šie:

[...]

2) *atvirumas*. Valstybės tarnautojas turi būti atviras kitokiam požiūriui, pozityvioms iniciatyvoms, dialogui, bendradarbiavimui, naujovėms;

[...]

10) *pagarba žmogui ir valstybei*. Valstybės tarnautojas privalo gerbti žmogų ir pagrindines jo teises ir laisves, valstybę, jos institucijas ir įstaigas, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų ir vykdyti teismų sprendimus; [...].“

14. Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nuostatos, galiojusios Pareiškėjos 2021 m. birželio 3 d. ir Pareiškėjos 2021 m. liepos 8 d. kreipimusi gavimo Savivaldybės administracijoje metu:

1 straipsnis. Įstatymo tikslas ir paskirtis

„1. Šio įstatymo tikslas – nustatyti asmenų teisės gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, įmonių, viešųjų įstaigų ar šių subjektų asociacijų, regionų plėtros tarybų informaciją apie jų veiklą bei šių institucijų ir kitų juridinių asmenų, nurodytų šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 2 punkte duomenis, kuriais jie disponuoja ir (ar) kuriuos jie tvarko vykdydami viešojo administravimo įgaliojimus, suteiktus Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka, kituose įstatymuose nustatytas funkcijas, įskaitant viešųjų paslaugų teikimo funkcijas (toliau – viešoji funkcija), ir kuriuos būtų galima pakartotinai naudoti komerciniams arba nekomerciniams tikslams, įgyvendinimo priemonės ir tvarką.

2. Šis įstatymas nustato:

1) valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, įmonių, viešųjų įstaigų ir šių subjektų asociacijų, regionų plėtros tarybų, nurodytų šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, pareigą teikti dokumentus, taip pat atvejus, kai draudžiama suteikti išimtines teises pakartotinai naudoti dokumentus;

[...]

3) prašymų gauti dokumentus pateikimo ir nagrinėjimo tvarką, kitus valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, įmonių, viešųjų įstaigų ir šių subjektų asociacijų, regionų plėtros tarybų, nurodytų šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, veiksmus teikiant dokumentus pareiškėjams;

[...]

4. Prašymų pateikimą ir nagrinėjimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas“;

3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„1. *Dokumentas* – institucijos veikloje užfiksuota informacija ar jos dalis, nepaisant jos pateikimo būdo, formos ir laikmenos, įskaitant registro duomenis, registro informaciją, registruoti pateiktus dokumentus ir (arba) jų kopijas, valstybės informacinės sistemos duomenis.

[...]

4. *Dokumento teikimas* – dokumento atskleidimas perduodant ar kitu būdu padarant jį prieinamą pareiškėjui ar jo atstovui jų prašymu.

5. *Informacija* – žinios, kuriomis disponuoja institucija, vykdydama viešąsias funkcijas. [...].“

4 straipsnis. Institucijos pareiga teikti dokumentus pareiškėjams

„1. Institucijos privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams (toliau – pareiškėjas) dokumentus, išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus. [...].“

22 straipsnis. Pareiškėjo teisė apskųsti institucijos veiksmus

„Pareiškėjas turi teisę apskųsti institucijos veiksmą ar neveikimą, susijusį su šiame įstatyme nustatytos informacijos teikimu ir dokumentų teikimu pakartotinai naudoti, Lietuvos administracinių ginčų komisijai Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų

nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka arba administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

15. Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nuostatos, galiojusios Pareiškėjos 2021 m. liepos 30 d. kreipimosi gavimo NŽT Skyriuje metu:

1 straipsnis. Įstatymo tikslas ir paskirtis

„1. Šio įstatymo tikslas – nustatyti asmenų teisės gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, įmonių, viešųjų įstaigų ar šių subjektų asociacijų, regionų plėtros tarybų informaciją apie jų veiklą bei šių institucijų ir kitų juridinių asmenų, nurodytų šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 2 punkte duomenis, kuriais jie disponuoja ir (ar) kuriuos jie tvarko vykdydami viešojo administravimo įgaliojimus, suteiktus Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka, kituose įstatymuose nustatytas funkcijas, įskaitant viešųjų paslaugų teikimo funkcijas (toliau – viešoji funkcija), ir kuriuos būtų galima pakartotinai naudoti komerciniams arba nekomerciniams tikslams, įgyvendinimo priemonės ir tvarką. 2. Šis įstatymas nustato: 1) valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, įmonių, viešųjų įstaigų ir šių subjektų asociacijų, regionų plėtros tarybų ir kitų juridinių asmenų, nurodytų šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 2 punkte, pareigą teikti duomenis, įskaitant pakartotiniam naudojimui skirtus duomenis, taip pat duomenų teikimo principus ir sąlygas, atvejus, kai draudžiama suteikti išimtinės teisės pakartotinai naudoti duomenis; [...]“;

3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos.

„[...]“

3. *Duomenys* – užfiksuota informacija apie institucijos ar valstybės valdomo subjekto veiklą ar jos dalis, neatsižvelgiant į jos pateikimo būdą, formą (raštu arba elektronine forma ar kaip garso, vaizdo ar garso ir vaizdo įrašas) ir laikmeną, įskaitant registro duomenis, registro informaciją, registruoti pateiktus duomenis ir (arba) jų kopijas, valstybės informacinės sistemos duomenis.

„[...]“

7. *Duomenų teikimas* – duomenų atskleidimas perduodant ar kitu būdu padarant juos prieinamus konkrečiam pareiškėjui ar jo atstovui jų prašymu.

„[...]“

9. *Informacija* – žinios, kuriomis disponuoja institucija, atlikdama viešąsias funkcijas. [...]“;

4 straipsnis. Institucijos ir valstybės valdomo subjekto pareiga teikti duomenis, įskaitant pakartotiniam naudojimui skirtus duomenis

„1. Institucijos ir valstybės valdomi subjektai privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams duomenis, įskaitant pakartotiniam naudojimui skirtus duomenis, išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus“;

13 straipsnis. Informacijos ir duomenų teikimas

„1. Prašymai dėl duomenų teikimo ir jų pakartotinio naudojimo teikiami ir nagrinėjami Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka.“

18 straipsnis. Pareiškėjo teisė apskųsti institucijos ar valstybės valdomo subjekto veiksmus

„Pareiškėjo teisės gali būti ginamos šiais būdais:

1) pareiškėjas turi teisę apskųsti institucijos veiksmus, neveikimą ar administracinį sprendimą, taip pat institucijos vilkinimą atlikti jos kompetencijai šiuo įstatymu priskirtus veiksmus Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka;

2) pareiškėjas turi teisę apskųsti valstybės valdomo subjekto veiksmus ar neveikimą, taip pat valstybės valdomo subjekto vilkinimą atlikti jo kompetencijai šiuo įstatymu priskirtus veiksmus tam pačiam valstybės valdomam subjektui arba bendrosios kompetencijos teismui.“

16. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatos, galiojusios Pareiškėjos 2021 m. birželio 3 d. kreipimosi gavimo Savivaldybės administracijoje metu:

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

„1. Šis įstatymas nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; ūkio subjektų veiklos priežiūros pagrindines nuostatas; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. [...]“

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„[...]“

10. *Prašymas* – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus.

„[...]“

12. *Skundas* – asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti.

„[...]“

18. *Viešasis administravimas* – teisės aktais reglamentuota viešojo administravimo subjektų veikla, skirta teisės aktams įgyvendinti: administracinis reglamentavimas, administracinių sprendimų priėmimas, teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo priežiūra, administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas.“

3 straipsnis. Viešojo administravimo principai

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais:

„[...]“

4) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais;

5) *išsamumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį;

„[...]“

9) *objektyvumo*. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...]“;

10 straipsnis. Administracinių sprendimų priėmimas

„1. Administracinius sprendimus priimti turi teisę tik viešojo administravimo subjektai, turintys šio įstatymo nustatyta tvarka jiems suteiktus įgaliojimus.

2. Privalomus reikalavimus asmenims nustato tik teisės aktų pagrindu priimti administraciniai sprendimai.

3. Viešojo administravimo subjektai administracinius sprendimus gali priimti savo iniciatyva arba gavę asmenų prašymus ar skundus.

4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti **per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos**. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. **Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys.**“

11 straipsnis. Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas

„1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.“

„[...]“

3. Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatyta specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu:

[...]

6) prašymas ar skundas viešojo administravimo subjektui pateiktas ne pagal kompetenciją.

4. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstyto klausimo ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui, paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis.“

17. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatos, galiojusios Pareiškėjos 2021 m. liepos 8 d. kreipimosi gavimo Savivaldybės administracijoje ir 2021 m. liepos 29 d. kreipimosi gavimo NŽT Skyriuje metu:

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

„1. Šis įstatymas nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; ūkio subjektų veiklos priežiūros pagrindines nuostatas; garantuoja asmenų teisę apskųsti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje“;

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„[...]

2. *Administracinė procedūra* – pagal šį įstatymą viešojo administravimo subjekto atliekami privalomi veiksmai nagrinėjant skundą apie viešojo administravimo subjekto veiksmis, neveikimu ar administraciniais sprendimais galimai padarytą asmens, nurodyto skunde, teisių ir teisėtų interesų pažeidimą ir priimant dėl to administracinės procedūros sprendimą.

3. *Administracinės procedūros sprendimas* – administracinis sprendimas, kurio priėmimu baigiama administracinė procedūra.

[...]

10. *Prašymas* – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus.

[...]

12. *Skundas* – asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti. [...]“;

3 straipsnis. Viešojo administravimo principai

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais:

[...]

3) efektyvumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas ir įgyvendindamas sprendimus, jam skirtus išteklius naudoja kuo mažesniais sąnaudomis ir siekia geriausio rezultato;

4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais;

5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį;

[...]

9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...].“

10 straipsnis. Administracinių sprendimų priėmimas

„1. Administracinius sprendimus priimti turi teisę tik viešojo administravimo subjektai, turintys šio įstatymo nustatyta tvarka jiems suteiktus įgaliojimus.

2. Privalomus reikalavimus asmenims nustato tik teisės aktų pagrindu priimti administraciniai sprendimai.

3. Viešojo administravimo subjektai administracinius sprendimus gali priimti savo iniciatyva arba gavę asmenų prašymus ar skundus.

4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti **per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos**. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. **Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys.**“

11 straipsnis. Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas

„1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.“

23 straipsnis. Administracinės procedūros pradžia

„1. Administracinę procedūrą pradeda viešojo administravimo subjekto vadovas arba jo įgaliotas pareigūnas, valstybės tarnautojas, kitas įstatymų nustatyta specialų statusą turintis fizinis asmuo, darbuotojas arba viešojo administravimo subjekto vadovo ar jo įgalioto asmens sudaryta komisija rašytiniu pavedimu per 3 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos.“

18. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo:

4 straipsnis. Vietos savivaldos principai

„Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra:

[...]

6) *Savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo*. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus. [...].“;

6 straipsnis. Savarankiškosios savivaldybių funkcijos

„Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos:

[...]

32) savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas; [...].“

19. Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo:

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

„Šis Įstatymas nustato sodininkų bendrijų reorganizavimą, valdymą ir veiklą, pertvarkymą ir pabaigą, sodininkų bendrojo naudojimo turto valdymą, sodininkų bendrijos nario teises ir pareigas, mėgėjų sodo teritorijos ir mėgėjų sodų sklypų tvarkymo bei naudojimo reikalavimus“;

6 straipsnis. Mėgėjiško sodo teritorija ir jos tvarkymo bendrieji reikalavimai

„1. Mėgėjų sodo teritoriją sudaro sodininkų ir kitų asmenų, įsigijusių mėgėjų sodo teritorijoje sodo sklypą, naudojama nuosavybės ar kitomis teisėmis valdomų sklypų ir bendrojo naudojimo žemė, kuri teisės aktais buvo skirta mėgėjų sodininkystei plėtoti (kolektyviniams sodams steigti) arba priskirta pagal vėliau patikslintą žemės valdos projektą ar teritorijų planavimo dokumentą. Mėgėjų sodo teritorijoje esanti bendrojo naudojimo žemė žemės nuomos mokesčiu ir žemės mokesčiu neapmokestinama. Bendrojo naudojimo žemę bendrijos gali nuomoti ar išsipirkti iš valstybės. Bendrijos bendrojo naudojimo žemėje esanti vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo

infrastruktūra bendrijų iniciatyva įstatymų ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka iš bendrijų išperkama arba perduodama savivaldybėms ir (ar) savivaldybių kontroliuojamoms įmonėms. Bendrijos bendrojo naudojimo žemėje esantys žemės sklypai su juose esančiais keliais (gatvėmis) ir (ar) kelių juostomis bendrijų iniciatyva (bendrijos susirinkimo sprendimu) Vyriausybės patvirtintose Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis perduodami savivaldybėms. Bendrijų pirmininkai su savivaldybėmis pasirašo ketinimo protokolus dėl savivaldybėms perduotinų kelių (gatvių) užimamų žemės sklypų suformavimui, perdavimui ir perėmimui reikalingų parengiamųjų darbų atlikimo sąlygų. Kelių (gatvių) kadastriniai matavimai ir įregistravimas Nekilnojamojo turto registre finansuojamas Vyriausybės nustatyta tvarka. Kelius (gatves) savivaldybės perima pagal ketinimo protokole nustatytas sąlygas, laiką ir laikydamosi šios prioritetų eilės:

- 1) keliai (gatvės), kuriais (kuriomis) naudojasi ir ne mėgėjų sodo teritorijoje esančių žemės sklypų savininkai ir naudotojai (kai keliai (gatvės) atlieka tranzitinę funkciją);
- 2) keliai (gatvės), kuriais (kuriomis) naudojasi daugiau negu vienos bendrijos teritorijoje esančių žemės sklypų savininkai;
- 3) keliai (gatvės), skirti aptarnauti bendrijas, kuriose ne mažiau kaip 20 procentų žemės sklypų savininkų yra gyvenamąją vietą šioje bendrijos teritorijoje deklaravę asmenys;
- 4) keliai (gatvės), nepaminėti (nepaminėtos) šios dalies 1, 2 ir 3 punktuose.

[...]

3. Mėgėjų sodo teritorijoje žemės sklypai formuojami ir pertvarkomi pagal žemės valdos projektą ar teritorijų planavimo dokumentą Žemės įstatymo ar Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka. Ženklinant sodininkų bendrijos teritorijoje esančio žemės sklypo, kuris ribojasi su bendrojo naudojimo žeme, ribas vietovėje, teisės aktų nustatyta tvarka kviečiamas dalyvauti sodininkų bendrijos pirmininkas ar bendrijos valdybos įgaliotas atstovas. [...].“

20. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės:

„1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja prašymų ir skundų nagrinėjimą ir asmenų aptarnavimą viešojo administravimo subjektuose (toliau – institucijos). Nagrinėjant prašymus ir skundus, Taisyklių nuostatos taikomos tiek, kiek tų klausimų nereglamentuoja specialieji įstatymai, tiesiogiai taikomi Europos Sąjungos teisės aktai, ratifikuotos Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar jų pagrindu priimti teisės aktai.

[...]

25. **Prašymai**, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, **turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos**. Administracinės procedūros atliekamos laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje nustatytų terminų.

26. **Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Pratęsus Taisyklių 25 punkte nustatytą prašymo nagrinėjimo terminą, institucija per 2 darbo dienas nuo institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens tokio sprendimo priėmimo dienos išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis.**

[...]

35. Atsakymai į prašymus parengiami **atsižvelgiant į jo turinį:**

35.1. *į prašymą suteikti administracinę paslaugą* – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.2. *į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją* atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.3. *į prašymą priimti administracinį sprendimą* – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.4. *į kitus prašymus* – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys.

[...]

37. Į skundus atsakoma laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatytos tvarkos.

38. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-aus) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia. [...].“

21. Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos nuostatų reikalavimai:

„1. NŽT yra įstaiga prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos, įgyvendinanti valstybės politiką žemės tvarkymo ir administravimo, žemės reformos, žemėtvarkos planavimo, nekilnojamojo turto kadastro, apskaitos, geodezijos, kartografijos, valstybinių erdvinių duomenų rinkinių ir žemėlapių rengimo srityse.

2. NŽT savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Respublikos Prezidento dekretais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Ministro Pirmininko potvarkiais, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymais, kitais teisės aktais ir šiais nuostatais.

[...]

6. Svarbiausieji NŽT uždaviniai yra:

6.1. įgyvendinti valstybės politiką žemės tvarkymo ir administravimo, [...], valstybinės žemės perleidimo, perdavimo naudotis ir kitose žemės reformos, žemėtvarkos planavimo, nekilnojamojo turto kadastro, apskaitos, geodezijos, kartografijos ir valstybinių erdvinių duomenų rinkinių ir žemėlapių rengimo srityse;

[...]

6.4. organizuoti ir vykdyti žemės naudojimo valstybinę kontrolę;

[...]

7. NŽT, vykdydama jai pavestus uždavinius atlieka šias funkcijas:

[...]

7.4. perduoda neatlygintinai naudoti, išnuomoja valstybinės žemės sklypus, [...];

[...]

7.14. organizuoja ir vykdo žemės naudojimo valstybinę kontrolę;

[...]

7.27. atlieka žemės sklypų kadastro duomenų patikrą;

7.28. koordinuoja žemėtvarkos planavimo dokumentus rengiančių, nekilnojamojo turto objektų kadastrinius matavimus atliekančių, geodezijos ir kartografijos darbus atliekančių specialistų mokymą;

[...]

7.30. rengia atsakymus į fizinių bei juridinių asmenų prašymus, skundus bei paklausimus, priskirtus NŽT kompetencijai, ir juos konsultuoja; [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

22. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, **kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi** nepiktnaudžiauti jiems nustatytais galiomis, **nepažeisti teisės aktų reikalavimų.** [...] Konstitucinis Teismas 2004 m. liepos 1 d. nutarime ir 2004 m. lapkričio 5 d. išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas **atsakingo valdymo principas.** Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...] taip pat **teisės aktuose reglamentavus piliečių prašymų ir skundų nagrinėjimo procedūrą** ir kt. (Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d. nutarimas, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada) [...]“

23. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (LVAT) 2013 m. vasario 27 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. AS⁵²⁰-274/2013 konstatavo:

„Teisė kreiptis į teismą teisminės gynybos yra fundamentali asmens teisė, pripažįstama tiek nacionalinių (Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – ir Konstitucija) 30 straipsnio 1 dalis, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 4 straipsnio 1 dalis, ABTĮ 5 straipsnio 1 dalis), tiek tarptautinių teisės aktų (Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 2 straipsnio 3 dalis, Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalis, 13 straipsnis) (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. balandžio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS¹⁴³-268/2012). Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje ne kartą konstatuotas iš konstitucinio teisinės valstybės principo bei kitų Konstitucijos nuostatų kylantis imperatyvas, kad asmuo, manantis, jog jo teisės ar laisvės yra pažeidžiamos, turi absoliučią teisę į nepriklausomą ir nešališką teismą, kuris išspręstų ginčą. Asmens teisė kreiptis į teismą suponuoja ir jo teisę į tinkamą teisinį procesą, ji yra būtina teisingumo įgyvendinimo sąlyga. Pabrėžtina, kad **asmens konstitucinė teisė kreiptis į teismą negali būti dirbtinai suvaržoma, negali būti nepagrįstai apsunkinamas jos įgyvendinimas** (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 29 d. nutarimas).“

Tyrimo išvados

24. Atsižvelgiant į skunde nurodytas ir tyrimo metu paaiškėjusias aplinkybes, tyrimą tikslinga atlikti, išskiriant šiuos klausimus:

24.1. dėl Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmų, nagrinėjant Pareiškėjos kreipimuisi;

24.2. dėl NŽT Skyriaus tarnautojų veiksmų, nagrinėjant Pareiškėjos kreipimąsi.

Dėl Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmų, nagrinėjant Pareiškėjos kreipimuisi

25. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

25.1. Šios skundo dalies objektas – Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmai, netinkamai nagrinėjant Pareiškėjos kreipimuisi.

25.2. Pareiškėja 2021 m. birželio 3 d. raštu kreipėsi į Savivaldybės administraciją (žr. pažymos 3 punktą), prašydama spręsti klausimą dėl kitam asmeniui priklausančio žemės sklypo kadastrinių matavimų teisėtumo, žemės sklypų ribų padidinimo bendro kelio sąskaita, ir prašydama pateikti informaciją, t. y. dokumentus (SB „A“ generalinį planą, kuriuo remiantis buvo sukurta nurodyta SB ir privatizuoti jos teritorijoje esantys žemės sklypai).

25.3. Savivaldybių vietinės reikšmės kelių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas – savivaldybių savarankiškoji funkcija (žr. pažymos 18 punktą). SB teritorijose esančių kelių (gatvių) perdavimo savivaldybėms klausimas reglamentuotas Lietuvos Respublikos

sodininkų bendrijų įstatyme (žr. pažymos 19 punktą).

25.4. Į Pareiškėjos 2021 m. birželio 3 d. kreipimąsi atsakyta Savivaldybės administracijos 2021 m. liepos 1 d. raštu (žr. pažymos 4 punktą), nurodant, kad teikiama ištrauka iš SB „A“ išplanavimo ir užstatymo korektūros brėžinio, bei abstrakčiai pažymint, kad Savivaldybei nesuteikta teisė aiškinti teisės aktus.

25.5. Pareiškėja pateikė 2021 m. liepos 8 d. kreipimąsi (žr. pažymos 5 punktą) dėl jai pateikto netinkamo Savivaldybės administracijos atsakymo į 2021 m. birželio 3 d. kreipimąsi.

25.6. Į Pareiškėjos 2021 m. liepos 8 d. kreipimąsi atsakyta Savivaldybės administracijos 2021 m. liepos 29 d. raštu (žr. pažymos 6 punktą), nurodant, kad Savivaldybėje nėra saugomi visi sodininkų bendrijų žemės sklypų planai ar privačių asmenų atliktų kadastrinių matavimų bylos, siūlant dėl jų kreiptis į juos užsakiusius asmenis, kadastrinių matavimų bylas tikrinančių NŽT Skyrių, arba SB pirmininką. Savivaldybės administracija paaiškino, kad Savivaldybė prižiūri tik į vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą įtrauktus kelius.

25.7. Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmai, nagrinėjant Pareiškėjos kreipimuisi, buvo netinkami:

25.7.1. dėl Pareiškėjos 2021 m. birželio 3 d. kreipimosi nagrinėjimo

2021 m. birželio 3 d. kreipimasis vertintinas kaip skundas dėl galimų teisės aktų pažeidimų, atliekant kitiems asmenims priklausančių žemės sklypų kadastrinius matavimus ir kaip prašymas pateikti dokumentus bei informaciją (žr. pažymos 16 punktą).

Savivaldybės institucijų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai, vadovaujantis *teisėtumo principu*, turi būti pagrįsti teisės aktų reikalavimais (žr. pažymos 18 punktą).

Pagal teisinį reglamentavimą, kiekvienam viešojo administravimo subjektui yra nustatyta pareiga priimti prašymus (skundus) ir juos nagrinėti pagal įgaliojimus (žr. pažymos 17 punktą).

Įstatymų leidėjas įpareigoja pareiškėjui pateikti prašymo turinį atitinkančią informaciją (žr. pažymos 14 punktą). *Išsamumo principas*, kuriuo savo veikloje privalo vadovautis viešojo administravimo subjektai, reikalauja į prašymą atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodant visas prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis remtasi, vertinant prašymo turinį (žr. pažymos 16 punktą).

Nors Pareiškėjos kreipimesi nurodyti klausimai, susiję su žemės sklypų kadastrinių matavimų kontrolės, žemės naudojimo valstybinės kontrolės funkcijų įgyvendinimu (žr. pažymos 21 punktą), tyrimo metu nebuvo gauta duomenų, patvirtinančių Pareiškėjos 2021 m. birželio 3 d. kreipimosi persiuntimą NŽT Skyriui (žr. pažymos 16 punktą), pažeidžiant Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 4 dalies reikalavimą bei Pareiškėjos teisę laiku gauti atsakymą nurodytais klausimais.

Savivaldybės administracijos 2021 m. liepos 1 d. raštas (žr. pažymos 4 punktą) nepagrįstas teisės aktų nuostatomis. Be to, tik teikiant informaciją Seimo kontrolierei Pareiškėjos skundo tyrimo metu buvo pažymėta, kad 1992 metais patikslintas SB „A“ generalinis planas, patvirtintas sodo pirmininko ir žemėtvarkos tarnybos vyriausiojo žemėtvarkininko parašais, nebuvo patvirtintas Savivaldybės teisės aktu ir nėra teritorijų planavimo dokumentas, nėra registruotas Teritorijų planavimo dokumentų registre (žr. pažymos 7 punktą). Apie tai neinformavus Pareiškėjos, nesilaikyta objektyvumo ir atsakingo valdymo principų (žr. pažymos 12, 16 ir 22 punktus).

Rašte nenurodyta Savivaldybės administracijos atsisakymo suteikti prašomą informaciją ginčijimo galimybė ir tvarka, pažeidžiant Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių (žr. pažymos 20 punktą) reikalavimą. Tokiu būdu galėjo būti apribota Pareiškėjos teisė į teisminę gynybą (žr. pažymos 23 punktą);

25.7.2. dėl 2021 m. liepos 8 d. kreipimosi nagrinėjimo

Pareiškėjos 2021 m. liepos 8 d. kreipimasis vertintinas kaip skundas dėl netinkamo Savivaldybės administracijos atsakymo į pirmiau pateiktą kreipimąsi, dėl prašytos informacijos ir dokumentų nepateikimo (žr. pažymos 17 punktą). Pareiškėja pažymėjo, kad dėl Y žemės sklypo kadastrinių matavimų akivaizdžiai siaurinamas kelias prie Pareiškėjai priklausančio žemės sklypo (žr. pažymos 5 punktą).

Skunde Pareiškėja reikalavo pateikti 2021 m. birželio 3 d. kreipimesi nurodytus dokumentus

ir informaciją, papildomai prašydama pateikti Y žemės sklypo planą po 2021 metais atliktų kadastrinių matavimų, arba patvirtinti visų (ar dalies) nurodytų dokumentų Savivaldybės administracijoje nebuvimo faktą.

Tyrimo metu nebuvo gauta duomenų patvirtinančių šio kreipimosi persiuntimą NŽT Skyriui.

Savivaldybės administracijos 2021 m. liepos 29 d. atsakyme nėra ir vertinimo apie Savivaldybės administracijos tarnautojų, nagrinėjusių Pareiškėjos 2021 m. birželio 3 d. kreipimosi, veiksnių įvertinimo, t. y. tyrimo metu nebuvo gauta duomenų apie administracinės procedūros inicijavimą (žr. pažymos 17 punktą), gavus skundą dėl netinkamų Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksnių įvertinimo.

26. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs atsakingo valdymo principą (žr. pažymos 22 punktą), kuris yra įtvirtintas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje (žr. pažymos 12 punktą), numatant, jog valdžia tarnauja žmonėms.

27. Apibendrinant, **darytina išvada, kad nėra pagrindo teigti, jog Savivaldybės administracijoje gauti Pareiškėjos kreipimaisi buvo išnagrinėti laikantis teisės aktų reikalavimų** (žr. pažymos 25 punktą). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **tenka konstatuoti, kad buvo pažeisti teisėtumo ir atsakingo valdymo principai** (žr. pažymos 12, 16-17, 18 ir 22 punktus) **ir Pareiškėjos teisė į tinkamą viešąjį administravimą** (žr. pažymos 15 punktą), **galėjo būti apribota teisė į teisminę gynybą** (žr. pažymos 23 ir 25.7.1 punktus). Todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **ši X skundo dalis pripažintina pagrįsta.**

Dėl NŽT Skyriaus tarnautojų veiksnių, nagrinėjant Pareiškėjos kreipimąsi

28. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

28.1. Pareiškėja kreipėsi į Seimo kontrolierių dėl NŽT Skyriaus tarnautojų neveikimu pažeistos teisės į tinkamą viešąjį administravimą.

28.2. Pareiškėja 2021 m. liepos 30 d. raštu (žr. pažymos 8 punktą) kreipėsi į NŽT Skyrių dėl bendro naudojimo kelio SB „A“ teritorijoje susiaurinimo ir galimų pažeidimų, 2009 m. ir 2021 m. atliekant kitiems asmenims priklausančių žemės sklypų kadastrinius matavimus.

28.3. Į Pareiškėjos 2021 m. liepos 30 d. kreipimąsi (žr. pažymos 8 punktą) atsakyta NŽT 2021 m. spalio 7 d. raštu (žr. pažymos 10 punktą), tik po Seimo kontrolieriaus prašymo pateikti skundo tyrimui reikalingus dokumentus ir paaiškinimus (žr. pažymos 9 punktą).

28.4. Vienas pagrindinių principų, kuriais grindžiama viešojo administravimo subjektų veikla, yra įstatymo viršenybės, teisėtumo principas, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus (žr. pažymos 17 ir 22 punktus).

Pagal teisinį reglamentavimą, kiekvienam viešojo administravimo subjektui yra nustatyta pareiga priimti skundus ir prašymus bei juos nagrinėti pagal įgaliojimus.

Viešojo administravimo subjektai savo veikloje privalo paisyti *objektyvumo principo* (žr. pažymos 17 punktą), reiškiančio, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs, t. y. pagrįsti faktiniais duomenimis.

Išsamumo principas, kuriuo savo veikloje privalo vadovautis viešojo administravimo subjektai, reikalauja į prašymą atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodant visas prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis remtasi, vertinant prašymo turinį (žr. pažymos 17 punktą).

28.5. Pareiškėjo 2021 m. liepos 30 d. kreipimasis vertintinas ir kaip skundas dėl galimų žemės sklypų kadastrinių matavimų pažeidimų (žr. pažymos 17 punktą), galimai neteisėtų žemės sklypų ribų keitimo, ir kaip prašymas suteikti informaciją (žr. pažymos 15 ir 20 punktus).

Ir skundų, ir prašymų suteikti informaciją nagrinėjimui nustatytas 20 darbo dienų terminas nuo jo gavimo institucijoje dienos, numatant šio termino pratęsimo galimybę, apie tai raštu pranešant skundą, prašymą pateikusiam asmeniui (žr. pažymos 17 ir 20 punktus).

Atsakymas NŽT 2021 m. spalio 7 d. raštu į Pareiškėjos 2021 m. liepos 30 d. kreipimąsi pateiktas, pažeidžiant teisės aktuose nustatytą 20 darbo dienų terminą (žr. pažymos 17 ir 20 punktus). Tyrimo metu nebuvo gauta duomenų apie Pareiškėjos informavimą dėl teisės aktuose nustatyto 20 darbo dienų termino skundo tyrimui pratęsimą.

28.6. Tyrimo metu nebuvo gauta duomenų, patvirtinančių Pareiškėjos skunde nurodytų aplinkybių, susijusių su 2021 m. žemės sklypų ribų keitimais (žr. pažymos 8 punktą), patikrinimu vietoje, neužtikrinant objektyvumo principo įgyvendinimo. Atsakymas NŽT Skyriaus 2021 m. spalio 7 d. raštu Pareiškėjai pateiktas, remiantis 2020 metais atlikto patikrinimo duomenimis. Tik atsakydama į Seimo kontrolieriaus pateiktą prašymą pateikti Pareiškėjos skundo tyrimui reikalingą informaciją, NŽT pranešė, kad NŽT Skyriui pavesta atlikti faktinių duomenų patikrinimą vietovėje siekiant įvertinti, ar Pareiškėja turi galimybę patekti prie elektros stulpo su elektros skaitikliu (žr. pažymos 11 punktą).

28.7. Nors NŽT Skyriaus tarnautojai atliko tyrimo veiksmus dėl Pareiškėjos nurodytų aplinkybių (nagrinėjo dokumentus), tyrimo metu bendravimas su Pareiškėja buvo nepakankamas – laiku nesuteikus išsamios teisės aktų nuostatomis pagrįstos informacijos, nebuvo užtikrintas teisėtumo, atvirumo ir efektyvumo principų (žr. pažymos 12-13 ir 17 ir 22 punktus) įgyvendinimas.

Įstatymų leidėjas įpareigoja valstybės tarnautojus būti atvirais dialogui, bendradarbiavimui, gerbti žmogaus teises ir laisves, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, įstatymų ir kitų teisės aktų (žr. pažymos 13 punktą).

29. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs atsakingo valdymo principą (žr. pažymos 22 punktą), kuris yra įtvirtintas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje (žr. pažymos 12 punktą), numatant, jog valdžia tarnauja žmonėms.

30. Apibendrinant, darytina išvada, kad nėra pagrindo teigti, jog, NŽT Skyriuje sprendžiant su Pareiškėjos prašymo nagrinėjimu susijusius klausimus, buvo laikytasi teisės aktų reikalavimų (žr. pažymos 28 punktą). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, tenka konstatuoti, kad nebuvo užtikrintas atsakingo valdymo principo (žr. pažymos 12-13, 15-17 ir 22 punktus) įgyvendinimas, Pareiškėjos teisė į tinkamą viešąjį administravimą (žr. pažymos 17 punktą), todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, ši X skundo dalis pripažintina pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIŲ SPRENDIMAI

31. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Milda Vainiutė nusprendžia:**

X skundo dalį dėl Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmų, gavus Pareiškėjos kreipimuisi, pripažinti pagrįsta.

32. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Augustinas Normantas nusprendžia:**

X skundo dalį dėl NŽT tarnautojų veiksmų, gavus Pareiškėjos kreipimąsi, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIŲ REKOMENDACIJOS

33. Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriai rekomenduoja:**

33.1. **Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktoriui** – užtikrinti, kad Vilniaus rajono savivaldybės administracijoje nagrinėjant asmenų skundus ir prašymus, būtų laikomasi Viešojo administravimo įstatymo, Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo, bei Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių reikalavimų, užtikrinant teisėtumo, objektyvumo, išsamumo ir atsakingo valdymo principų įgyvendinimą.

33.2. **Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriui** –

33.2.1. užtikrinti šioje pažymoje konstatuotų pažeidimų (žr. pažymos 28 ir 30 punktus) pašalinimą, atliekant teisės aktuose nustatytus veiksmus bei raštu pateikiant teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą į Pareiškėjo 2021 m. liepos 30 d. kreipimąsi (žr. pažymos 8 punktą);

33.2.2. užtikrinti, kad Nacionalinėje žemės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos nagrinėjant asmenų skundus ir prašymus, būtų laikomasi Viešojo administravimo įstatymo, Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo, bei Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių reikalavimų, užtikrinant teisėtumo, objektyvumo, išsamumo ir atsakingo valdymo principų įgyvendinimą.

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas